

Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi

Dergiye Geliş Tarihi: 02.05.2013
Yayına Kabul Tarihi: 06.07.2013

Baş Editör: Naim Çağman
Alan Editörü: Halil Kızılaslan

Manisa Spil Dağı Milli Parkı Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi

Nuray KIZILASLAN^{a,1} (nuray.kizilaslan@gop.edu.tr)
Tayfur Ünal^a (t.unal.45@hotmail.com)

^a Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü 60250 Tokat

Özet – Bu araştırma kırsal turizm potansiyeli olduğu düşünülen milli parklardan Manisa ili Spil Dağı Milli Parkı'nı ziyaret eden ve çevresindeki köylerde yaşayan bireylerle yapılan anket verilerine dayanmaktadır. 70 ziyaretçi ve 64 yerel halktan birey örnek hacmini oluşturmuştur. Araştırmanın amacı, Milli Parkı ziyaret eden ve yörede yaşayan bireylerin kırsal turizmin geliştirilmesi yönünden düşüncelerini almak ve rekreasyon etkinlikleri çerçevesinde kırsal turizm potansiyelini ortaya koymaktır. Araştırmanın sonucunda yörede geliştirilebilecek turizm türünün kırsal turizm olduğu tespit edilmiş ve yöre halkının kırsal turizme çeşitli konularda katkısının olacağı saptanmıştır. Ancak yörede geliştirilecek turizm için gerekli olan alt ve üst yapının oluşturulmasına yönelik olarak halkın desteklenmesi koşuldur. Ayrıca, kırsal turizmi geliştirilebilecek köylerin bulunması ve bu köylerde tarımsal ürünlerin çeşitliliği Spil Dağı Milli Parkı rekreasyon etkinliklerine alternatif oluşturmaktadır. Ziyaretçilerin tatmak istedikleri tarımsal ürünleri bu köylerde bulabilmeleri ve tarımsal faaliyetlere katılımları bu alana yoğunluğu daha da artıracaktır. Milli parkın ayrıca korunan bir alan olması, kırsal turizmin denetimli bir şekilde ilerlemesine olanak tanyacaktır.

Anahtar Kelimeler – Kırsal turizm, rekreasyon etkinlikleri, Spil Dağı Milli Parkı.

Gaziosmanpaşa Journal of Scientific Research 7 (2013) 10-29

Determination of Rural Tourism Potential of Manisa Spil Mountain National Park

Abstract- This research is based on data gained from a survey conducted with individuals visiting national park and individuals living in the villages around Manisa Spil Mountain National Park which is considered to be the potential for rural tourism. Volume of individual samples is consisted of 70 visitors and 64 local people. The purpose of the study is to get ideas of the individuals visiting and living in the area of National Park for the development of rural tourism and to reveal the potential of rural tourism within the frame of recreation activities. As a result of the study, rural tourism is found as the tourism category that can be developed the region and the local people might

Keywords – Rural tourism, recreation activities, Manisa Spil Mountain National Park.

¹Sorumlu Yazar

contribute by various matters to rural tourism. However, people should support in order to develop infrastructure and pavement which are necessary for upgrading tourism in the region. In addition, the presence of villages which can develop rural tourism and variety of agricultural products in these villages are considered as alternatives to Spil Mountain National Park recreation activities. Opportunity of visit or stasting agricultural products within a wide variety and participation to agricultural activities in these villages will increase the intensity of this field. Furthermore, because national park is a protected area, rural tourism will be allowed to advance in a controlled manner.

Received: 02.05.2013

Accepted: 06.07.2013

1. Giriş

Doğa tahribatı ve fiziksel çevre koşullarındaki bozulma insanları olumsuz yönde etkilemekte ve artık doğaya dönüş gibi kavramlardan söz edilmeye başlanmaktadır (Özkan, 2007). Dolayısı ile kentlerdeki yoğun çalışma temposu, hava ve gürültü kirliliği ile kalabalık ortamdaki uzak kalma isteği, kent insanının daha fazla kırsal alana ve özellikle dağlık alanlara gitmesine yol açmıştır. Bu ilginin bir sonucu olarak kırsal turizm önemli bir iktisadi sektör olarak gündeme gelmiştir (Bakırcı,1995).

1970 ve 1980'lerde turizm faaliyetlerine yoğun bir katılımın olması, hizmet kalitesine ve alternatif turizm türlerine odaklanması bakımından gelişme gösteren turizm (Gartner,1996) bölgelerin ekonomilerini, doğal ve kültürel çevrelerini etkilemektedir. Ülkeler, kırsal turizm ve onunla bütünleşen kültürel turizm türlerinin ekonomik, sosyal ve kültürel katkılarından pay alabilmek için bu yönde etkili ve uygulanabilir politikalar geliştirerek sürdürülebilir turizmin gereklerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar (Kodaş ve ark, 2012). Kırsal turizm, sürdürülebilirlik kapsamında kırsal alanların sosyal ve ekonomik gelişimine katkı göstermesi bakımından artan bir şekilde ilgi gören ve gelişmekte olan bir turizm çeşididir (Perales, 2002; Pina and Maria, 2005). Dünyanın pek çok ülkesinde insanları tatil için kırsal alanlara çekebilen kırsal kültür, doğal çevre ve tarımla bütünleşen aynı zamanda diğer turizm türleriyle kolay entegre olabilen bir turizm türüdür (Soykan, 2003). Kırsal turizm pazarlama aktiviteleri ve arz yönetiminin önemini öne süren yaklaşımları barındıran bir turizm ürünüdür (Pakurar and Olah, 2008).

Kırsal turizm; kent merkezinde yaşayan insanların dinlenme ihtiyacını karşılaması, değişik turizm türleriyle uyum sağlayabilmesi ve tarımla kolay uyum sağlaması bakımından birçok ülkede geliştirilmeye çalışılan bir turizm haline gelmiştir (Soykan, 2002; Fleischer and Tchetchik, 2005). Kırsal turizm, yöresel kültürleri ve yaşam biçimlerini tanımak isteyen turistlerin, geleneksel yaşam biçimlerini ve özelliklerini korumaları sebebiyle, kırsal alanları tercih etmeleri, kırsal bölgelerin gelişmesine ve kalkınmasına katkıda bulunmaktadır (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008).

Özellikle yurtdışında yeni alternatif yerlerin ortaya çıkması nedeniyle kırsal turizm şimdiki ve gelecek zamanlar için bir alternatif olabilmektedir (Fons ve ark, 2010). Kırsal alanlar ve yapılarının bilinçli bir planlama ile doğa içinde eritilmeleri, doğa ile bir bütünlük oluşturmaları gerekmektedir. Bu açıdan aşırı kullanım ya da bu alanlara fazla yüklenme, hem yararlananlar hem de çevre, doğal etmen ya da özellikleri açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Koç ve Şahin, 1999). Bu nedenle kırsal turizmin belirli ilkeler çerçevesinde sürdürülmesi gerekmektedir. Kırsaldaki turizmin ilkeleri; yararlanma, gelişim,

tasarım, kırsal ekonomi, koruma ve pazarlama olmak üzere 6 ana başlık altında özetlenebilir (Sharpley and Sharpley, 1997). Türkiye’de kırsal turizmin önemi anlaşılmaya başlanmış ve turizm politikaları içerisinde geliştirilmesi gerekli alternatif turizm türlerinden biri olmuştur. Türkiye, kırsal turizm talebine cevap verebilecek, ve avantajlarından fazlasıyla yararlanabilecek eşsiz potansiyele sahiptir (Yılmaz ve Gürol, 2012). Dünyadaki değişen tatil anlayışı ile birlikte insanların deniz kum güneş eksenli tatil anlayışlarından uzaklaşmaları, teknolojinin ve bilginin hızlı yayılımı vb. nedenlerle seyahat edenlerin farklı güdülerle tatil aktivitelerine katılmaları ve farklı deneyimler edinmek istemeleri, metropol şehirlerde artan betonlaşmanın ve kalabalıklaşmanın vermiş olduğu yorgunluğu daha sakin ve doğal ortamlarda atmak istemeleri vb. nedenler kırsal turizmin öncelikli olarak geliştirilmesini gerekli kılmakta ve öneminin daha da artacağına işaret etmektedir (Page and Getz, 1997).

Kırsal turizm potansiyeline sahip yerler, milli parklar da olabilmektedir. Ziyaretçilerin yoğun kullanımı etkisinde olan Türkiye’de bir çok milli parkta kırsal turizm çalışmaları yürütülmektedir. Rekreatyonel alanlar bakımından da milli parklar birçok faaliyeti içinde barındıran faaliyet alanları olarak bilinmektedir.

Manisa ili Spil Dağı Milli Parkı, kırsal turizm potansiyeli olduğu düşünülen milli parklardan biri konumundadır. Bu çalışmada, bölgedeki yöre halkının sosyal ve ekonomik durumunu, kırsal turizm kapsamındaki etkinlikleri, ziyaretçilerin düşünce ve memnuniyetlerini ortaya koymak dolayısıyla turizm politikaları ve yapılacak olan diğer planlamalara kaynak oluşturmak planlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın materyali; birincil veri olarak yüz yüze görüşülerek elde edilen ziyaretçi ve yerel halka uygulanan anket verileri ve ikincil verileri oluşturan çeşitli kaynaklardır.

Manisa Spil Dağı Milli Parkı’nı ziyaret eden kişi sayısı mevsimsel ve dönemsel olarak değişim göstermektedir. Haziran- Temmuz 2012 yaz döneminde Spil Dağı Milli Parkı’nda bulunan ziyaretçilerle tesadüfi olarak 70 kişi ile anket çalışması yapılmıştır.

Yerel halkın örnek hacmini hesaplayabilmek için öncelikle Manisa İli Spil Dağı Milli Park Müdürlüğü’nün haritalarından faydalanılarak, milli parkın sınırları içindeki ve sınırlarına en yakın köyler belirlenmiştir. Bu şekilde toplam 6 köy bulunmaktadır. Bu köylerin gayeli olarak % 6’sı ile görüşülmesi uygun bulunarak 4 köy belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde “Tabakalı Örnekleme” yöntemlerinden biri olan “İki Aşamalı Tabakalı Rastgele Örnekleme” yöntemi kullanılmıştır (Düzgüneş ve Ark., 1983, Çıngı 1990). Belirlenen 4 köyün hane sayıları tesbit edilmiş ve bu köylerin hane sayıları toplamı 640 olarak bulunmuştur. 640 hanenin %10’u alınarak 64 hane araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Köylerin her birinden örneğe girecek hane sayısının saptanabilmesi için örnekleme oranı belirlenmiştir (Sümbüloğlu, 1978).

Verilerin analizinde SPSS 15 versiyonundan yararlanılmıştır. Analiz yöntemi olarak, Khi - Kare testi esas alınmıştır. Khi-Kare testleriyle ölçümlenen değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu durumda ise; ele alınan değişkenler arasındaki bağımlılık veya ilişkinin derecesini hesaplamak için Kontingenz (Coefficient of Contingency) yani bağımlılık katsayısı kullanılmıştır (Düzgüneş ve ark., 1983).

3. Kavramsal Çerçeve

3.1. Kırsal Turizmin Tanımı ve Rekreasyon Kavramı

Kırsal turizm, insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yörelere ziyaretleri, buralarda tarım üreticilerinin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekanlarda talep ederek ve yörede para artırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlanabilmektedir (Küçükaltan, 1997).

Kırsal alanlarda ekonomik faaliyetler kısıtlı ve mevsimseldir. Bu sebeple kırsal kesimlerdeki insanların faaliyet gösterdikleri üretim dallarının haricinde boş vakitleri olmaktadır. Bu boş zamanları kırsal alanlardaki insanlar alternatif olarak değerlendirmeleri rekreasyon olarak nitelendirilir. Alternatif olarak yapılan bu faaliyetler kırsal alanların gerek boş zaman değerlendirme gerekse gelir getirici olabilmektedir (Aransson, 2000). Kırsal turizme ilginin artmasında ve yaygınlaşmasında, aktif tatillere ve özel ilgi turlarına eğilimin artması, kırsal alanların sayısız türde rekreasyonel etkinlik için uygun ortamlara sahip olması, dünyada çevre koruma bilincinin yaygınlaşmasıyla, korunmuş alanlara ilginin artması gibi faktörlerin etkisi büyük olmuştur (Çakır ve ark, 2010).

3.2. Turizm Politikalarında Kırsal Turizmin Yeri

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'ndan itibaren kalkınma planlarında doğal, tarihi, arkeolojik, kültürel varlıkların korunması ve turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirilmesi ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri dikkate alınarak kış, av ve su sporları, festival, sağlık, termal ve gençlik turizmi gibi alternatif turizm gizil gücünün değerlendirilmesi gibi kırsal turizmle ilişkilendirilebilecek politikalara rastlamak olanaklıdır. Bununla birlikte, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, Kırsal Kalkınma Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporunda (Anonim, 2006) kırsal turizme özel bir önem verilerek, tanımlanmış, kırsal alanların kalkınmasında kırsal turizmin olumlu etkisinin olduğu belirtilmiştir (Özkan, 2007).

Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi belgesinde de kırsal turizm faaliyetlerinin artması gelir getirici bir potansiyel olarak görülmüştür ancak uygulamaya ilişkin bir yöntemden bahsedilmemiştir (Anonim, 2005).

3.3. Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Katkısı

Kırsal turizmin kırsal kalkınmaya olan etkileri genellikle sosyo-ekonomik, kültürel ve fiziksel olarak gruplandırılmıştır. Sosyo ekonomik etkilerinden en önemlisi, yeni yatırımların yapılarak, yeni alternatif kaynakların yöreye aktarılmasıyla ek gelir ve istihdam sağlanmasıdır. Kırsal turizm için elverişli olup, nüfusun az olduğu bölgelere yeniden insan yerleştirilerek, o bölgelerin atıl kalması önlenmektedir. Turizmin kırsal alanlarda sağladığı kültürel gelişmişlik göstergeleri ise, yerel kültürün gururunu, kimliğini koruyarak, onu canlandırmaya yönelik olmasıdır. Bunların yanı sıra, oluşabilecek ekonomik sızıntılar, yerel fiyat enflasyonu, yerel istihdam yapısının bozularak göçebe çalışmanın yaygınlaşması, düşük ücretli, part time çalışan ve yerel rolü genişleyen kadın istihdam

oranının artması, yerel ev yapısının bozulması ve oluşabilecek mevsimsel talep modeli, kırsal turizmin kırsal alanlarda yaratabileceği olumsuz durumlardan bazılarıdır. Yine, kırsal turizm için yaratılmaya çalışılan rekreasyon alanları için doğal alanların yıkılması, hatta yeni yapıların gelişigüzel yerleştirilmesi, var olan yerleşimlerin bireysel çıkarlar gözetilerek değiştirilmesi, çöp, atık ve diğer çevre kirliliği etkenleri ve kalabalık fiziksel çevrenin yaratabileceği olumsuz etkiler arasında gösterilmektedir (Roberts ve Hall, 2003).

Türkiye’de de kırsal turizm, sayısız yararları göz önüne alındığında Türkiye turizmine büyük destek verebilir. Başta, turizmin yıl içinde belirli aylardaki yoğunluğunun azaltılmasında etkisi olabilir ve turizmin ülke coğrafyasındaki eşitsiz dağılımını gidermeye katkısı bulunabilir. Öte yandan değişik ve bilinçli turist gruplarından talep alınarak pazarın genişlemesini sağlayabilir (Soykan, 2003).

Birçok Avrupa ülkesi kırsal turizmin kalkınmaya olan etkisi üzerine yaptığı araştırmalarda (Uçar ve ark, 2010), genellikle insanların en az üçte birinin tatillerini geçirmek için kırsal alanlara gittikleri ve bunu tercih etmelerinin nedeninin doğal alanların çekicilikleri ve bozulmamış ortamlar olması, geçmişten izler taşınması ve sıcak ilişkilerin kurulabilmesine dayandığı sonucuna varmışlardır (Soykan, 2000). Kırsalın tercihi bazı ülkelerde geçmiş yıllarda bile çok daha yüksek oranlara ulaşmıştır (Farcy et Gunzbourg, 1967; Oral ve ark, 1995).

3.4. Kırsal Turizmde Manisa Spil Dağı Milli Park Örneği

Spil Dağı’na Spilos adının verilmesi Frigyalılar devrine rastlandığı bilinmektedir. Frigya kralı Menos’un kızı olan Sibel’in bu dağa atılarak vahşi hayvanlar tarafından büyütülmesinden dolayı bu dağa Spilos adı verilmiştir (Anonim, 2012).

Ege Bölgesinin Manisa İli sınırları içinde olan jeolojik, morfolojik bir yapıya sahip, flora bakımından endemik bitki türlerini barındıran tarihi ve arkeolojik ve mitolojik kalıntılara sahip, ilmi araştırmalar yönünden olduğu kadar rekreasyonel imkanlar bakımından değer taşıyan Spil Dağı; 1968 tarihinde milli park olarak ilan edilmiştir. Orman ve Su İşleri Bakanlığı 4. Bölge Müdürlüğü Spil Dağı Milli Park Müdürlüğü’ne bağlı olup 6694 ha. büyüklüğünde ve 1200 m ortalama yüksekliğe sahip bir Milli Parktır (Anonim, 2013a.)

Spil Milli Park’ı flora bakımından oldukça zengindir. 600 m.ye kadar olan yerlerde kızılçam ve yukarılarda ise Karaçam ağaç türü mevcuttur. Floristik açıdan Ege Bölgesinin en zengin dağlarından biridir. Akdeniz fitocoğrafyasına ait alanda 81 familyaya ait 590 takson tespit edilmiş olup bunlardan 78’i endemik bitkidir (Anonim, 2013b). Milli Park, bölge halkının rekreasyon ihtiyacını gidermektedir.

Spil Dağı Milli Park’ında yenileme çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Yol ve alt yapı çalışmalarının daha fazla ziyaretçi çekeceği tahmin edilmekte kırsal turizmde de bu şekilde artış olacağı düşünülmektedir. Ziyaretçilere yönelik konaklama imkanlarının artırılması ayrıca sosyal faaliyet alanlarının çoğaltılması olumlu bir gelişmedir ve ziyaretçilere daha fazla rekreasyonel imkanları yaratacaktır.

4. Araştırma Bulguları

4.1. Ziyaretçilere Yönelik Uygulanan Anketlerden Elde Edilen Bulgular

Spil Dağı Milli parkını ziyaret eden bireylerin turizm etkinliklerinin, beklentilerinin belirlenmesi ve görüşlerinin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla elde edilen bulgular incelenmiştir.

Ankete katılan ziyaretçilerin % 70.0 'i erkek iken, % 30.0 'unu ise kadınlar oluşturmaktadır. Ziyaretçileri genellikle milli parka gelen aileler oluşturmaktadır. Ziyaretçilerden rekreasyonel etkinliklere katılanların çoğunluğunu % 52.9 'luk bir oranla 41-50 ve üstü yaş arası kişiler oluşturmaktadır.

Ankete katılan ziyaretçiler meslek gruplarına göre incelendiğinde en fazla % 31.4 'lük bir oranı memur kesimi oluşturmakta, bunu takiben % 21.4 esnaf, %20.0'si işçi olarak görülmektedir. %8.6 ev hanımı, %8.6 emekli, %5.7 işsiz, %4.3'ü ise çiftçidir.

Ziyaretçilerin öğrenim durumlarına bakıldığında % 40.0'ı lise mezunudur. Ziyaretçilerden ilkokul mezunu olanlar %25.7'yi oluşturmaktadır. Bunu yüksek okul mezunları % 20.0 ile takip etmektedir.

Ziyaretçilerin % 35.7'i 3 ve üstü çocuğa sahip iken, 1 çocuklu % 10.0, 2 çocuklu %27.1 ve çocuksuz ailelerin oranı da % 27.1'dir. Çocuksuz bireylerin içinde bekar bireylerde bulunmaktadır.

Ziyaretçilerin %78.6'sı evli, %21.4'ü bekindir. Alana gelen ziyaretçilerin rekreasyonel etkinlikleri en fazla piknik amaçlı olduğu için evlilerin oranı fazladır.

Spil Dağı Milli Parkı'na ziyaretçilerin geliş amaçları ve tercih ettikleri etkinlik seçenekleri Tablo 1'de gruplandırılmıştır

Tablo 1. Ziyaretçilerin Tercih Etmiş Oldukları Etkinlikler

Tercih edilen etkinlikler	Sayı	%
Piknik yapmak	35	50.0
Doğa yürüyüşü	11	15.7
Tatil	18	25.7
Sağlık(Temiz Hava)	6	8.6
Toplam	70	100.0

Bu gruplandırmada ziyaretçiler % 50'lik (35 kişi) bir oranla piknik yapma amaçlı geldikleri %25.7 (18 kişi)'nin de alanda tatil amaçlı kaldıkları belirtilmiştir.

Ziyaretçilerin milli parkta geceleme istedikleri yerler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda Geceleme Tercihleri

Geceleme Tercihleri	Sayı	%
Pansiyonculuk yapan bir aile ile	21	30.0
Otelde	12	17.1
Bungalov evinde	31	44.3
Kampta	6	8.6
Toplam	70	100.0

Bireyler rekreasyonel faaliyetlerin yanında alanda geceleme istediklerinde veya sadece tatil amaçlı geldiklerinde geceleme zorunlu olacaktır. Tablo 2'ye bakıldığında % 44.3 bungalov evinde, % 30.0 pansiyonculuk yapan bir aile ile, %17.1 otelde, %8.6 kampta konaklamak istemektedir.

Ziyaretçilerin yol üzerinde alışveriş yapma durumlarına bakıldığında %35.7'lik oranla alışveriş yaptığı, %64.3'ünün ise alışveriş yapmadığı belirlenmiştir.

Ziyaretçiler en fazla %70.0 (49 kişi)'lik bir oranla ilk bahar aylarında, % 15.7'lik kısmı ise, yaz aylarında ziyarete gelmektedir. Sonbaharda %10.0, kışın ise %4.3 oranında ziyarete geldiklerini belirtmişlerdir. Bahar aylarında yoğunluk olmasının sebeplerinden biri de mart ve nisan aylarında olan Manisa Mesir Festivali'nde ziyaretçiler yoğun olarak Spil Dağı Milli Parkına ziyaret yapmaktadır. Yaz aylarında özellikle mayıs ayında ve sonlarında da ziyaretçiler yoğun olmaktadır.

Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda rekreasyonel etkinlikleri için tercih ettikleri yerler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda Tercih Ettikleri Yerler

Tercih edilen yerler	Sayı	%
Sultan Yaylası	8	11.4
Sülüklü göl	7	10.0
Piknik alanı	49	70.0
Seyir terası	3	4.3
Kanyonlar	3	4.3
Toplam	70	100.0

Ziyaretçilerin milli park içerisinde tercih ettikleri yerlere bakıldığında %70.0'i piknik alanını %11.4'ü Sultan yaylasını, %10.0'u Sülüklü gölü tercih etmektedir.

Spil Dağı Milli Parkı'nda ziyaretçilerin en önemli belirledikleri özellikler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'na İlişkin Önemli Buldukları Özellikler

Özellikler	Sayı	%
Tarihi ve arkeolojik değer varlığı	1	1.4
Temiz hava ve sakin olması	46	65.7
Manzara ve bitki örtüsü güzellikler	19	27.1
İlginç mağara ve kanyon oluşumlar	4	5.7
Toplam	70	100.0

Ziyaretçilerin %65.7 si temiz hava ve sakin olması, %27.1'i manzara ve bitki örtüsünün güzel olması, %5.7'si ilginç mağara ve kanyon oluşumları, %1.4'ü tarihi ve arkeolojik değer varlığını Milli Parkın en önemli özelliği olarak belirtmişlerdir.

Araştırma alanına ilişkin ziyaretçilerin olumsuz buldukları unsurlar Tablo 5'de verilmiştir. Ulaşım ve konaklama sorunu ayrı ayrı %38.6'lık bir oranla ilk sırada yer alırken tesislerin yetersizliği % 15.7, temizlik sorunu % 5.7 ile bunları takip etmektedir.

Tablo 5. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda Olumsuz Buldukları Unsurlar

Olumsuzluklar	Sayı	%
Yoğun kullanımdan kaynaklanan temizlik sorunu	4	5.7
Yön ve tarif bilgilerinin yetersizliği	1	1.4
Tesislerin yetersizliği	11	15.7
Ulaşım sorunu	27	38.6
Konaklama sorunu	27	38.6
Toplam	70	100.0

Ulaşım sorunu, ziyaretçilerden kendi aracı olmayanların önemli bir sorunudur. Konaklama sorunu da, bungalov evlerinin ücretlerinin fazla olduğu bunun haricinde de konaklama ihtiyacını giderebilecek bir imkanın olmayışından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6'da ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nın geleceğine ilişkin düşünceleri verilmiştir.

Tablo 6. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nın Geleceğine İlişkin Düşünceleri

Düşünceler	Sayı	%
Mevcut durum olduğu gibi korunmalıdır	3	4.3
Özel aracı olmayanlar için ulaşım olanakları geliştirilmelidir	27	38.6
Milli park sınırları genişletilmelidir	3	4.3
Konaklama, piknik üniteleri gibi rekreasyonel tesislerin niteliği ve niceliği geliştirilmelidir	37	52.9
Toplam	70	100.0

Spil Dağı Milli Parkı'nın geleceğiyle ilgili planlanan unsurlara yönelik, ziyaretçilerin % 38.6'sı özel aracı olmayanlar için ulaşım olanakları geliştirilmesi gerektiğini, %52.9'u konaklama, piknik üniteleri gibi rekreasyonel tesislerin niteliği ve niceliğinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Dolayısıyla yöredeki kırsal halk desteklenerek milli parktaki tesisler geliştirilebilir ya da alternatif iş imkanları ortaya konulabilir.

Spil Dağı Milli Parkı'nın geleceğiyle ve gündemiyle ilgili olan yeni imar planı ile ilgili ziyaretçilerin farkındalıklarına bakıldığında % 11.4'ünün haberi varken % 88.6'sının haberdar olmadığı gözlemlenmiştir. Bu yeni imar ve alt yapı planıyla birlikte ziyaretçilerin geleceğe ilişkin düşüncelerinde % 52.9'luk yer alan tesislerin nitelik ve niceliğinin geliştirilmesi konusunda yol alınacağı söylenebilir. Spil Dağı Milli Parkı'nda geliştirilebilecek olan turizm türlerine ilişkin ziyaretçilerin düşünceleri Tablo 7'de verilmiştir.

Araştırma alanına ilişkin geliştirilebilecek turizm türlerine bakıldığında, ziyaretçilerin % 32.9'u yöresel el sanatları, hasat festivalleri, gıda festivalleri yani tarımsal amaçlı fuarlara yönelik bir kırsal turizm tercih ederken, % 20.0'si ise yol kenarlarındaki tezgahlardan taze ürünleri tatmaya yönelik yeme içme turizmini tercih etmiştir. %17.1 oranında bir kesim ise, tarımsal turizmi yöre için geliştirilebilecek turizm olarak görmektedir.

Tablo 7. Spil Dağı Milli Parkı'nda Geliştirilebilecek Olan Turizm Türlerine Yönelik Düşünceler

Düşünceler	Sayı	%
Kültürel turizm	10	14.3
Tarımsal turizm	12	17.1
Yeme- içme turizmi	14	20.0
Kırsal turizm	23	32.9
Doğa turizm	11	15.7
Toplam	70	100.0

Kırsal turizm pek çok turizm çeşidini kapsamaktadır. Çoğu zaman kırsal bölgelerde gerçekleştirilebilen doğa turizmi, kültür turizmi, köy turizmi, çiftlik turizmi ve tarımsal turizm gibi pazar koşullarına göre geliştirilen diğer turizm türleri ile birlikte ele alınmaktadır (Kiper, 2006). Tarımsal turizm, resortları, çiftlik marketleri, tarımsal turları vb. diğer aktiviteleri içeren ziyaretçileri kırsal alanlara çeken kırsal turizm endüstrisinin alt dalıdır (Woodruff, 1997). Kırsal turizmde uygulanan rekreasyonel etkinlikler geniş bir ağ oluşturmakta iken, tarımsal turizmin ise, bu etkinliklerden biri olabileceği söylenebilir.

Tablo 8'de ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda turizmi canlandırmaya ilişkin görüşleri belirtilmiştir.

Çalışma alanında turizmi canlandırmaya yönelik görüşlere bakıldığında % 28.6 sı çok iyi bir tanıtım, %32.9'u yerel halkın bizzat turizm için yer alması gerektiği ve % 24.3'ü parasal desteğin şart olduğu belirtilmiştir.

Ziyaretçilerin %98.6'sı Spil Dağı Milli Parkı'nı çevresindekilere önerdiklerini ve memnun kaldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda Turizmi Canlandırmaya İlişkin Görüşleri

Görüşler	Sayı	%
Çok iyi bir tanıtım	20	28.6
Yerel halkın turizm içerisinde aktif şekilde yer alması	23	32.9
Turizm türlerinin nerede ve nasıl gerçekleşeceğini içeren iyi bir planlama	7	10.0
Uygulama ve planlama aşamasını kapsayan iyi bir organizasyon	3	4.3
Geliştirilebilecek turizm türleri için parasal destek	17	24.3
Toplam	70	100.0

Ziyaretçilerin bazı demografik özellikleriyle bazı tercih ya da görüşleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla çapraz tablolar oluşturulup yorumlanmıştır. Ziyaretçilerin geceleme tercihleri ile medeni durumları arasında bir ilişkinin olup olmadığını Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9'da pansiyonda kalmak isteyenlerin % 76.2'si evli, %23.8'i ise bekar olduğu görülmektedir. Evli olanlardan toplam 55 kişiden 28'i milli parkta bulunan bungalov evlerinde kalmayı tercih etmektedir. Evli olup da kampta geceleme isteyen birey yoktur. Kampta geceleme isteyenler bekar olanlardır.

Tablo 9. Ziyaretçilerin Medeni Durumlarına Göre Geceleme Tercihlerinin Dağılımı

Medeni durum	Geceleme Yerleri									
	Pansiyonculuk yapan bir aile ile		Otelde		Bungalov evinde		Kampta		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evli	16	76.2	11	91.7	28	90.3	0	0.0	55	78.6
Bekar	5	23.8	1	8.3	3	9.7	6	100.0	15	21.4
Toplam	21	100.0	12	100.0	31	100.0	6	100.0	70	100.0
$X^2 = 25.835$ $SD = 3$ $P\text{-Value} = 0.000$ $CC = 0.51$										

Ayrıca yapılan Khi-Kare testine göre; ziyaretçilerin medeni durumla, geceleme tercihleri arasında anlamlı bir bağımlılık olduğu görülmektedir, bağımlılık kat sayısı ise, 0.51 bulunmuştur. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nda tercih ettikleri rekreasyonel etkinlikler ile yaş grupları arasındaki ilişki Tablo 10'da incelenmiştir.

Milli parka gelen ziyaretçiler yapmak istedikleri etkinlikler incelendiğinde piknik yapmak amaçlı gelenler % 51.4'lük bir oranla 41-50 ve üzeri yaş grubunu oluşturmaktadır. Doğada yürüyüş amaçlı gelen 20 -30 yaş arası grubun oranı ise % 45.5'dir. Tatil amaçlı etkinlikleri tercih edenlerin yaş aralığı 41-50 üstü, % 66.7'lik bir orana sahiptir. Ziyaretçilerin tercih ettikleri etkinlikler ile yaş grupları arasındaki ilişki Khi-Kare testine göre anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 10. Ziyaretçilerin Yaş Gruplarına Göre Tercih Ettikleri Etkinliklerin Dağılımı

Yaş	Etkinlikler									
	Piknik yapmak		Doğa yürüyüşü		Tatil		Sağlık(Temiz Hava)		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
20 -30	9	25.7	5	45.5	1	5.6	2	33.3	17	24.3
31 -40	8	22.9	3	27.3	5	27.8	0	0.0	16	22.9
41 - 50 ≥	18	51.4	3	27.3	12	66.7	4	66.7	37	52.9
Toplam	35	100.0	11	100.0	18	100.0	6	100.0	70	100.0
$X^2 = 8.759$ $SD = 6$ $P -Value = 0.188$										

Tablo 11’de ziyaretçilerin medeni durumuna göre Spil Dağı Milli Parkı’nda tercih ettikleri mekanların dağılımı incelenmiştir.

Tablo 11. Ziyaretçilerin Medeni Duruma Göre Spil Dağı Milli Parkı’nda Tercih Ettikleri Mekanların Dağılımı

Medeni durum	Tercih edilen yerler											
	Sultan Yaılası		Sülüklü göl		Piknik alanı		Sevir terası		Kanyonlar		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evli	8	14.5	5	9.1	39	70.9	1	1.8	2	3.6	55	100.0
Bekar	0	0.0	2	13.3	10	66.7	2	13.3	1	6.7	15	100.0
Toplam	8	11.4	7	10.0	49	70.0	3	4.3	3	4.3	70	100.0
$X^2 = 6.323$ $SD = 4$ $P -Value = 0,176$												

Ziyaretçilerin medeni durumları ile milli parkta tercih ettikleri yerlere bakıldığında evli olanların % 70.9’u piknik yapılan alanı tercih etmekte iken, bekar olanlarda % 66.7’si yine piknik alanını tercih etmektedir. Tercih edilen yerler ile medeni durum arasındaki ilişkinin Khi-Kare testine göre anlamlı bulunmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12’de ziyaretçilerin yaş gruplarına göre önemli buldukları sorunların dağılımı verilmiştir.

Tablo 12. Ziyaretçilerin Yaş Gruplarına Göre Önemli Buldukları Sorunların Dağılımı

Önemli bulunan sorunlar	Yaş							
	20-30		31-40		41-50 ≥		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yoğun kullanımdan kaynaklanan temizlik sorunu	0	0.0	0	0.0	4	10.8	4	5.7
Yön ve tarif bilgilerinin yetersizliği	0	0.0	1	6.3	0	0.0	1	1.4
Tesislerin yetersizliği	1	5.9	4	25.0	6	16.2	11	15.7
Ulaşım sorunu	13	76.5	4	25.0	10	27.0	27	38.6
Konaklama sorunu	3	17.6	7	43.8	17	45.9	27	38.6
Toplam	17	100.0	16	100.0	37	100.0	70	100.0
$X^2 = 19.808$ $SD = 8$ $P -Value = 0,011$ $CC = 0.46$								

Milli parkta ziyaretçiler tarafından gözlemlenen sorunların yaş gruplarıyla arasındaki ilişki incelendiğinde genel olarak ulaşım sorununu 20-30 yaş arası grup % 76.5, 31-40 yaş arası %, 25.0, 41-50 yaş arası grup % 27.0'lik bir oranla bu sorunu önemli bulmuştur. Konaklama sorunu ve ulaşım sorunu genel itibariyle % 38.6'lılık bir orana sahiptir. Khi-Kare analizine bakıldığında yaş grupları ile alanda bulunan sorunlar arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu tespit edilmiş, bağımlılık katsayısı 0.46 olarak hesaplanmıştır.

4.2. Yerel Halka Uygulanan Anketlerden Elde Edilen Bulgular

Yöreye yönelik gerçekleştirilen kırsal turizm çalışmasında elde edilen sonuçların uygulamaya aktarılmasında etkin olacak grubun yerel halk olduğu düşünüldüğü için anket uygulaması bu bireylere yönelik gerçekleştirilmiştir.

Ankete katılan yerel halkın % 87.5'i erkek, %12.5'uda kadındır. Anket uygulamasında yöredeki kadınların yabancılara karşı görüşmeye açık olmadıklarından, çekingen davrandıklarından ve sorulara cevap vermek istemediklerinden az sayıda kadın ankete dahil olmuştur.

Ankete katılan bireylerin yaş gruplarına bakıldığında % 51.6'sı 46- 60 yaş, % 29.7'si 61 üstü yaş ve % 10.9'u 31-45 yaş grubunu oluşturmaktadır.

Bireylerin % 85.9'u evli olmakla birlikte, % 12.5'i bekdir. % 1.6'sı yani bir kişi de duldur.

Ankete katılan 64 bireyden % 4.7'sinin okuma yazması yok, % 71.9'u ilk okul mezunu, %3.1 'i okula gitmemiş ama okuma yazmayı bilmekte, % 9.4'ü ortaokul mezunu, % 1.6'sı yüksek okul mezunu, % 9.4'ü lise mezunudur. En fazla yoğunlukta olan ilkököl mezunudur. Yerel halkın % 34.4'ü 3 ve daha fazla çocuğa sahip, % 28.1'i 2 çocuğa sahip, % 18.8'i ise çocuksuz ve 1 çocuklu bireylerdir.

Yörede en fazla olan meslek grubu çiftçiliktir. 64 kişiden 39'u çiftçilikle uğraşmaktadır. Diğer geri kalan kişilerde köydeki, muhtar, imam, yatılı olarak yerleşen öğretmenler, esnaflar, köyden şehre veya en yakın ilçede çalışan işçiler ve emekliler oluşturmaktadır. Köyde başka meslekle geçim kaynağını sürdüren kesim örneğin esnaflık ya da imamlık yapanlarda tarımla uğraşmaktadır. Çiftçilikle uğraşan kesim, genellikle kendi arazisinde ve kendi üretimiyle meşguliyete sahiptir. Yevmiye usulü de çalışma söz konusudur.

Bireylerin sosyal güvenlik kapsamı dikkate alındığında Bağkurlu kişiler % 75.0'lik bir payla ilk sırayı alırken bunu % 12.5 ile SSK, % 3.1 ile emekli sandığı, % 9.4 ile yeşil kart oluşturmuştur.

Yerel halkın geçim kaynağı yoğun olarak tarım sektörüdür. Bitkisel üretimle geçimini sürdüren bireyler %60.9 iken, hayvancılıkla geçimini sürdüren kesim % 4.7'lik pay oluşturmaktadır. Ticaretle esnaf ve fabrikada işçi olarak geçimini sürdüren kesim ise, ayrı % 9.4'lük paya sahiptir.

Yerel halkın arazi varlığı dağılımı Tablo 13'de verilmiştir. Yerel halkın arazi dağılımında ilk sırada % 45.7'si 11-30 dekar arasında, ikinci sırada % 17.2'si 10 dekar veya daha az

araziye iken, 31- 50 dekar araziye sahip bireylerin oranı % 15.6'dır. % 6.3'lük bir oranın da arazisi 50 dekar ve üzeri olarak görülmektedir.

Tablo 13. Yerel Halkın Arazi Varlığı Dağılımı

Arazi Miktarları	Sayı	%
Arazisi yok	10	15.6
≤10 da. az	11	17.2
11 - 30 da	29	45.3
31 - 50 da	10	15.6
50≥	4	6.3
Toplam	64	100

Tablo 14'de hane halkı gelir durumu verilmiştir.

Tablo 14. Yerel Halkın Hane Halkı Gelir Durumları

Aylık gelir grupları	Sayı	%
≤ 400	6	9.4
401 - 1200	35	54.7
1201 - 2000	16	25.0
2000 ≥	7	10.9
Toplam	64	100

Ankete katılan yerel halkın gelir durumuna bakıldığında aylık geliri 401 – 1200 TL olan bireylerin oranı % 54.7'dir, geliri 1201 ile 2000 TL olan bireyler % 25.0, % 9.4 'lük paya sahip bireylerin 400 ile 800 TL gelire sahip oldukları görülmektedir.

Meyvecilik yörede diğer üretim dallarına göre en fazla üretimi yapılan gruptur (% 75.0). Meyve grubundaki bitkiler en fazla kiraz, üzüm,şeftali,erik, zeytindir. Şeftali de en çok Karaoğlanlı kasabasında yetiştirilmekte hatta şeftali festivalleri düzenlenmektedir. Kiraz yetiştiriciliği ise yörenin üretiminin fazla olduğu meyvedir. %23.4 oranında ise sebze üretimi yapılmaktadır. Yörede tahıl bitkisi grubunda üretim yapan birey sayısı 11 kişi ve % 17.1'lik bir orana sahiptir. Tahıl grubunda buğday, arpa, mısır, yonca yetiştirilmektedir. Ayrıca yem bitkisi yetiştiriciliği ise % 18.7 oranındadır, yem bitkisi grubunda da yonca, fiğ yer almaktadır.

Yerel halkın hayvan varlığı incelendiğinde %70.3'ünün ineğinin, %90.6'sının koyununun, %93.8'inin keçisinin, %85.9'unun keçisinin olmadığı belirlenmiştir. Yörede yaşayan halkın hayvancılık yapmalarındaki amacı, aile içi hayvansal ürünler taleplerini karşılamak olduğunu dile getirmişlerdir.

Anket uygulanan yörede bireylerin tarımsal faaliyetleri ile elde edilen ürünleri değerlendirme şekline bakıldığında, salça, konserve, turşu % 96.9; tarhana %95.3; pekmez %28.1; kurutulmuş sebze %70.3; zeytin ve yağı %20.3 oranında sadece tüketilmektedir. Bireyler tarımsal ürünleri satışa sunmaktan çok aile içinde tüketmek amacıyla üretim

yapmaktadırlar. Kırsal turizmin geliştirilmesiyle birlikte pazara yönelik üretimin artacağı söylenmektedir.

Tablo 15’de yerel halkın belirlediği yöreye özgü unsurların dağılımı verilmiştir.

Tablo 15. Yerel Halkın Yöreye Özgü Unsurlar Hakkındaki Düşünceleri

Yöreye özgü unsurlar	Sayı	%
Geleneksel yemekleri	5	7.8
Tarımsal yapı ve yöresel ürünler	48	75.0
Yörük kültürü ve geleneksel el işleri	11	17.2
Orman varlığı ve kanyonlar	0	0.0
Toplam	64	100

Yöreye özgü unsurlara bakıldığında yerel halk en fazla oranla % 75.0 tarımsal yapı ve yöresel ürünler olarak belirlemiştir. Bunun akabinde Yörük kültürü ve geleneksel el işleri % 17.2 ile ikinci sıradadır. Bölgenin orman varlığı ve kanyonlar seçeneğini ise hiçbir katılımcı seçmemiştir. Yerel halkın yörede önemli bulduğu sorunların dağılımı Tablo 16’da belirtilmiştir.

Tablo 16. Yerel Halkın Yöre İçin Önemli Buldukları Sorunlar

Sorunlar	Sayı	%
Genç iş gücünün az olması	20	31.3
Köyden kente göç	12	18.8
Ekonomik güçlük	12	18.8
Tarım ürünlerinin pazarlama sorunu	10	15.6
Altyapı yetersizliği	5	7.8
Diğer	5	7.8
Toplam	64	100

Yerel halkın köylerinde önemli buldukları sorunlar analiz edildiğinde % 31.3’ü genç iş gücünün az olması en fazla belirlenen sorun iken, ayrı ayrı % 18.8’lik bir oranın köyden kente göç ve ekonomik güçlük olduğu görülmektedir. Tarım ürünlerinin pazarlama sorunu %15.6’dır. Ayrıca, yerel halkın belirttiği, tarım girdilerinin maliyetli oluşu, desteklemelerin yetersiz oluşu, ürünün istenildiği zamanlarda değerlendirilememesi yani soğuk hava depolarının olmayışı, yörede tarım-sanayi entegreli bir fabrikanın olmayışı gibi sorunlar dikkat çekmektedir.

Yerel halk yörenin gelişmesi için turizmi öncelik olarak belirtmemiştir. En çok önceliğin tarıma verilmesi gerektiği vurgulanmış ve oranı % 96.9 olduğu görülmüştür.

Yerel halkın, eğer turizm yörede aktif bir şekilde uğraş olursa köyden göç edenlerin veya köy dışında çalışanların geri dönüp dönmeme konusunda düşünceleri alınmıştır.

Buna göre, yerel halkın en büyük sorunlarından olan köyden kente göç, genç iş gücünün tarıma karşı ilgisizliği, köy dışında çalışmanın turizmle karşılanabileceği düşüncesiyle % 78.1'i köy dışarıdakilerin geri döneceğini belirtirken, %21.9'u ise turizm yörede aktif şekilde uygulansa dahi göç edenlerin geri gelmeyeceğini belirtmişlerdir. Yerel halkın turizmin yöreye kazandırılmasında ne gibi bir katkısının olacağı Tablo 17'de incelenmiştir.

Yerel halkın turizmin yöreye katkısı konusundaki düşünceleri % 26.6'sı köyü kalkındıracağını yine % 26.6'sı genç iş gücünü köye tekrar kazandıracığını belirtirken, % 15.6'sının da turizmin yörede herhangi bir değişiklik yaratmayacağı kanısında olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 17. Yerel Halkın Turizmin Yöreye Katkısına İlişkin Düşünceleri

Yanıtlar	Sayı	%
Sanmıyorum, yaratmayacaktır	10	15.6
Köyü kalkındırarak, modernleştirecektir	17	26.6
Tarıma alternatif olacak ve gelir düzeyini artıracaktır	11	17.2
Genç iş gücünü yeniden köye kazandıracaktır	17	26.6
Yeni iş alanları yaratacaktır	9	14.1
Toplam	64	100

Yerel halk ziyaretçileri % 98.4 oranında olumlu karşılamaktadır. Olumsuz karşılayan bir birey ise mülakat sırasında ziyaretçilerin yöre halkının etliğini bozacak giyiniş ve davranışlar sergilediğini belirtmiş ve olumsuz karşılamıştır. Yerel halkın yörede geliştirilebilecek turizm türlerinin neler olabileceği konusundaki düşünceleri Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18. Yerel Halkın Yörede Geliştirilebilecek Turizm Türleri Hakkında Düşünceleri

Yanıtlar	Sayı	%
Tarımsal turizm	9	14.1
Yeme-içme turizmi	14	21.9
Kırsal turizm	36	56.3
Kültürel turizm	0	0.0
Doğa yürüyüşleri, bisiklet gezileri vb. yönelik turizm	5	7.8
Toplam	64	100

Yöreye uygun geliştirilebilecek turizm türleri hakkında yerel halkın %56.3'ü kırsal turizm, % 21.9'u yeme-içme turizmi, % 14.1'i tarımsal turizm, % 56.3'ü ve % 7.8'i de doğa yürüyüşleri, bisiklet gezileri gibi turizm türleri olduğunu düşünmektedir.

Tablo 19'da yerel halkın yörede geliştirilebilecek herhangi bir turizme yönelik katkılarının ne olacağı incelenmiştir.

Tablo 19. Yerel Halkın Turizme İlişkin Katkıları

Görüşler	Sayı	%
Herhangi bir destek veremeyen	17	26.6
Geleneksel mimari dokunun konaklama amacına yönelik olarak kazandırılması	1	1.6
Geleneksel tarım ürünleri ve yemek çeşitlerinin turizme kazandırılması	17	26.6
Arazinin bir bölümünü tarımsal faaliyet yapmak isteyen ziyaretçilerin yararlanmasını sağlamak için turizme kazandırılması	13	20.3
Gelen ziyaretçilere servis ve rehberlik hizmeti olarak turizmde aktif rol alma	16	25.0
Toplam	64	100

Ankete katılan bireylerin yörede geliştirilecek turizme yönelik katkıları incelendiğinde % 26.6'sı herhangi bir destek veremeyeceğini belirtirken, yine % 26.6'sı yörenin tarımsal ürünlerinin turizme kazandırılması konusunda etkili olabileceğini belirtmiştir. Yöreye gelen ziyaretçilere rehberlik hizmeti olarak katkı sağlayabilecek olan bireylerin oranı ise % 25.0 olmakla birlikte, %20.3'ü arazisinin bir bölümünü çeşitli tarımsal faaliyet yapmak isteyen ziyaretçilerin yararlanması konusunda yardımcı olabileceğini belirtmiştir. Yapılan anket sırasında görüşmeler sonucunda rehber olarak katkı sağlamak isteyen bireylerin bir kısmı yörede emekli konumunda iken, arazisinin bir bölümünü kullandırmak isteyen bireylerin de diğer bireylere göre arazisi büyük kişiler olduğu gözlemlenmiştir. Yerel halkın yörede geliştirilebilecek turizmin başarılı olma koşullarının ölçütleri Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. Yerel Halkın Bölgede Geliştirilecek Turizmin Başarılı Olma Koşullarının Ölçütü

Görüşler	Sayı	%
Çok iyi bir tanıtım	19	29.7
Yerel halkın turizm hizmeti içerisinde aktif şekilde yer alması	11	17.2
Turizm türlerinin nerede ve nasıl gerçekleştireceğini içeren iyi bir planlama	4	6.3
Uygulama ve planlama aşamasını kapsayan iyi bir organizasyon	3	4.7
Geliştirilebilecek turizm türleri için gerekli olan alt ve üst yapının oluşturulmasına yönelik olarak kullanılacak maddi desteğin sağlanması	27	42.2
Toplam	64	100

Yörede geliştirilecek olan turizmin başarılı olma ölçütlerinde en fazla oran % 42.2 ile geliştirilebilecek olan turizm türleri için öncelikle parasal desteğin sağlanması hususunda netlik ortaya atılmıştır. Buna takiben % 29.7'si çok iyi bir tanıtım, % 17.2'si turizm için yapılacak her türlü hizmet içinde aktif olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Turizm teşviklerinden yerel halkın % 82.8'inin haberi olmadığı, % 17.2'sinin haberi olduğu tespit edilmiştir. Yöre halkının turizm teşvikleri konusunda bilinçlendirildikten sonra ve bu teşvikleri kullanıp kullanamama konusundaki düşüncelerine bakıldığında % 51.6'sının düşünceye, % 39.1'inin de düşünmediği gözlemlenmiştir. Yerel halkın turizm teşviklerinden yararlanmayı düşünmeyenlerin nedenleri Tablo 21'de belirtilmiştir.

Tablo 21. Yerel Halkın Teşvik Kullanmama Nedenleri*

Nedenler	Sayı	%
Teşvik hakkında bilgisi olmadığı	4	12.9
Ayırarak vakti olmadığı	10	32.3
Ayırarak parası bulunmuyor	12	38.7
Meslek hakkında bilgisinin bulunmadığı	4	12.9
Diğer (tarımın daha çok para getirdiği)	1	3.2
Toplam	31	100

*Turizm teşviklerinden yararlanmayı düşünmeyen ve kararsız olanlar

Teşvik kullanmayı düşünmeyen ve kararsız olanların % 38.7'si ayırarak parası olmadığı, % 32.3'ünün ayırarak vakti olmadığı, ayrı ayrı % 12.9'unun da teşvik hakkında bilgisi olmadığı ve tarımın daha çok para getireceğini sebep olarak belirtmişlerdir. Yerel halkın milli park yönetimine karşı tutumu olumludur.

Yöre halkının çoğunluğu turizm yörede aktif olsa dahi turizmle birlikte bitkisel üretim ve hayvancılığa devam etme düşüncesi içerisindedir. Yerel halk turizmi, bitkisel üretime ve hayvancılığa tamamen değişmemektedir. Bu durumun, yörede gelişebilecek olan tarımsal turizmin lehine bir durum oluşturacağı söylenebilir.

Yerel halkın yöredeki devletten talepleri incelendiğinde, banka şubesi, karakol, alt yapı ile ilgili istekleri olduğu gözlemlenmiştir. Meyve üretiminin fazla olmasından dolayı yerel halk meyve suyu fabrikasının yörede olması gerektiğini belirtmiştir(% 29.6). Üretilen ürünler için yerel halk aynı zamanda soğuk hava depoları da istemektedir (% 20.3). Tarımsal ürünlerin pazarlanmasıyla ilgili fiyat düşüklüğünden memnun olmayan üretici devletten bu konuda istekte bulunmaktadır (% 17.1).

Yerel halkın öğrenim durumuna göre turizmin yöreye katkısına yönelik düşüncelerine ilişkin çapraz tabloya göre, ilkokul mezunlarının % 21.7'si genç iş gücünü yeniden köye kazandıracağını, % 32.6'sının köyü kalkındırarak, modernleştireceğini ifade ederken, % 21.7'si de turizmin yörede herhangi bir değişiklik yaratmayacağını ifade etmiştir. Öğrenim durumlarıyla turizmin yöreye katkısı konusundaki düşünceler arasında Khi-Kare testine göre % 1 düzeyinde istatistiksel açıdan ilişkinin bulunduğu ve bağımlılık katsayısının ise 0.58 olduğu bulunmuştur.

5. Sonuç ve Öneriler

Spil Dağı Milli Parkı'nın Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine yönelik anket çalışması iki aşama olarak, ziyaretçilere ve yerel halka uygulanmıştır.

Kırsal turizmi geliştirilebilecek köylerin bulunması ve bu köylerde tarımsal ürünlerin çeşitliliği Spil Dağı Milli Parkı için alternatif oluşturmaktadır. 2012 yılı itibarıyla uygulanmaya başlayan yeni imar planı Spil Dağı Milli Parkı'nın kırsal turizm potansiyelini artıracığı düşünülmektedir. Yeni imar planının asıl amacı her ne kadar ziyaretçiler için daha ferah ortamlar yaratma ve rekreasyonel faaliyetler için tesisler oluşturma olsa da ziyaretçilerin yoğunlukta olması nedeniyle kırsal turizmin canlanmasına yardımcı olacaktır.

Ayrıca ziyaretçilerin olumsuz buldukları sorunların başında gelen ulaşım sorunu için teleferik yapılması planlanmaktadır.

Spil Dağı Milli Parkı'nda kırsal turizmin canlanması için bölgede çeşitli projelere başlamıştır. Bu projelerden bazıları; Manisa İli ile İzmir arasında bulunan Spil Dağı Milli Parkı için kamu kurumlarının birlikte çalışarak bölgenin tarihi, doğal güzelliklerini, tarımsal üretimi ve kır yaşamını ilgi çekici hale getirmek için Manisa ve İzmir'de yaşayan 3 milyon insana hitap edebilecek kırsal turizm faaliyetlerin yapılması hususunda bir projedir. Diğer bir proje ise, Kırgızistan'ın Oş şehri ile Manisa İli arasında kültürlerin tanıtımı ile ilgili bir projedir. 2012 yılı itibariyle OBASYA Turizm Geliştirme Kooperatifi adına hazırlanan bu projede Spil Dağı Milli Parkı'nda betonlaşmaya karşı çadırlarda konaklamanın sağlanması konusunda çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

Anket sonuçlarına göre, ziyaretçilerin en fazla tercih ettikleri etkinlik, piknik amaçlıdır. Geceleme konusunda ise, en fazla bungalov evleri tercih edilmektedir. Ziyaretlerin yapıldığı mevsim ise, yaz ve ilkbahar aylarıdır. Ziyaretçilerin Spil Dağı Milli Parkı'nı temiz hava ve sakin olmasından dolayı tercih ettikleri görülmüştür. Tespit edilen sorunların başında ulaşım sorunu ve konaklama sorunu gelmektedir. Genel olarak ziyaretçiler Spil Dağı Milli Parkı'ndan memnundur ve çevrelerindeki tavsiiye etmektedirler. Alanda geliştirilebilecek turizm çeşitlerine bakıldığında kırsal turizm en başta gelmektedir.

Yöre halkının eğitim seviyesi düşüktür. Geçim kaynağı, yoğunlukta bitkisel üretimde meyvecilik olan yerel halkın, sosyal güvenceleri tarım Bağ-kurdur. Yöreye özgü tarımsal yapısı ve yöresel ürünleri mevcuttur. Yerel halkın sorunlarının en başında genç işgücünün olması, köyden kente göç ve ekonomik güçlük gelmektedir. Bu sorunlara ilişkin devletten talep edilenler ise, meyve suyu fabrikaları ve soğuk hava depolarıdır. Turizmin, genç işgücünün köye kazandırılması ve köyün kalkınması konusunda katkısı olacaktır. Yörede geliştirilebilecek turizm türünün kırsal turizm olduğu tespit edilmiş ve yöre halkının turizme çeşitli konularda katkısının olacağı ortaya konulmuştur. Yörede geliştirilecek turizm için gerekli olan alt ve üst yapının oluşturulmasına yönelik maddi destek şarttır. Turizm teşviklerinden haberdar olmayan yerel halk, teşvikler hakkında bilgilendirilmesi sonucunda bu teşviklerden yararlanacaktır.

Manisa Spil Dağı Milli Parkı'nda doğaya ve yerel kültüre dayalı tüm turizm türlerini geliştirmek için gereken çekicilik bulunmaktadır. Burada kırsal turizmi geliştirebilmek için hizmet çekiciliklerinin kısmen yeterli olduğu, kapsamlı bir potansiyel saptanması ardından stratejik plan ve yerel eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir. Bu planlar için kamu ve özel sektör ortak çalışmalı özellikle yerel halkın katılımı sağlanmalıdır. Spil Dağı Milli Parkı'nın turizm tanıtım ve pazarlamasının nasıl yapılacağı konusunda ön bir araştırma yapılmalıdır.

Kaynaklar

Anonim, 2005. "Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine ilişkin Yönetmelik", Resmi Gazete, Tarih: 21.06.2005, Sayı: 25852.

Anonim, 2006. DPT, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, Kırsal Kalkınma Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

- Anonim, 2012. Spil Dağı Tanıtım, 4.Bölge Müdürlüğü/Spil Dağı Milli Park Müdürlüğü.
- Anonim, 2013a. Spil Dağı Milli Parkı Yükseklik Haritası, google earth.Erişim tarihi: 15.03.2013
- Anonim, 2013b. Spil Dağı Milli Parkı Özellikleri
<http://www.milliparklar.gov.tr/mp/spildagi/index.htm>, Erişim Tarihi: 18.03.2013
- Aransson, L., 2000. The Development of Sustainable Tourism, New York, Bath Press, p.191.
- Avcıkurt, C., Köroğlu, Ö., 2008 . Kırsal Turizm. C. Avcıkurt ve N. Hacıoğlu (Ed.) Turistik Ürün Çeşitlendirmesi (s.61-83). Nobel, Ankara.
- Bakırcı, M., 1995. Avrupa Birliğine (AB) Uyum Sürecinde Türkiye ve Avrupa'da Dağlık Sahaların Kullanımına Yönelik Perspektifler (Avrupa Dağlık Bölgeler Şartı'nın Esasları). Doğu Coğrafya Dergisi.13, s.291-310.
- Çakır A., Çakır, G., Dursun S., Dursun B., 2010 . Kırsal Turizmde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanılması: Poyralı Köyünde Uygulanabilirliği. Uluslararası II.Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Sempozyumu 1-2 Ekim, İğneada, Kırklareli
- Çıngı, H. 1990. Örnekleme Kuramı. Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları Ders Kitapları Dizisi: 20, H.Ü. Fen Fakültesi Basımevi, Beytepe, Ankara.
- Düzgüneş, O., Kesici, T. ve Gürbüz, F., 1983. İstatistik Metotları 1. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları:861, Ders Kitabı:229, Ankara.
- Farcy, H.de, Gunzbourg P.de. 1967. Tourisme et Milieu Rural. Paris. 324
- Fleischer, A., Tchetchik, A., 2005. Does Rural Tourism Benefit From Agriculture?, Tourism Management , Vol: 26 (4), pp: 493-501.
- Fons, M.V. Fierro, J.A. Patino, M.G. 2010. Rural Tourism: A Sustainable Alternative. Applied Energy, 88, pp:551-557.
- Gartner, W., 1996. Tourism Management, John Wiley and Sons,Inc., Newyork
- Kiper, T., 2006. Safranbolu Yörük köyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi, Doktora tezi, AÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koç, N.ve Şahin,Ş.,1999. Kırsal Peyzaj Planlaması, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Kodaş, D. ve ERÖZ, E., 2012. Kırsal Turizm İle Kültürel Turizmin Bütünleşmesi, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (22), 169-174.
- Küçükaltan, D., 1997. Trakya Ekonomisi İçin Bir Bölgesel Kalkınma Modeli: Kırsal Turizm, 7. Ulusal Bölge Bilimi Bölge Planlama Kongresi, 1. Kitap, İzmir 20-22 Ekim, Pro-Ofset Matbaacılık, İzmir.
- Oral, S., Başarır, A.,1995. Alternatif Turizmin Önemi, Türkiye'de Alternatif Turizm Çeşitleri ve Kapadokya'da uygulanabilirliği'. Kapadokya'nın Turistik, Kültürel Potansiyeli ve Pazarlama Sorunları, 22-24 Eylül 1995 Bildiriler Kitabı, 179-194, Nevşehir.
- Özkan, E., 2007. Türkiye'de Kırsal Kalkınma Politikaları Ve Kırsal Turizm. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Page S., Getz D., 1997. The Business of Rural Tourism: International Perspectives, International Thomson Business Press.

Pakurar, M, Olah, J.. 2008. Definition of Rural Tourism and Its Characteristics In The Northern Great Plain Region. Vol. VII, Anul 7.

Perales, R.M.Y.,2002. Rural Tourism in Spain, Annals of Tourism Research, Vol:29, No:4, pp:1101-1110.

Pina, I.P.A., Maria, T.D.D., 2005. Rural Tourism Demand by Type of Accomodation, Tourism Managment, Vol:26, No:6,pp:951-959.

Robert L. and Hall D. 2003. "Rural Tourism and Recreation: Principles to Practise", CABI Publishing.

Sharpley, R. and Sharpley, J. 1997. Rural Tourism,An Introduction. International Thomson Business Press,London.

Sümbüloğlu, K., 1978. Sağlık Bilimlerinde Araştırma Teknikleri ve İstatistik, Çağ Matbaası, Ankara.

Soykan F. 2000. "Kırsal Turizm ve Avrupa'da Kazanılan Deneyim", Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Yıl:11, Sayı: Eylül-Aralık, 22-23.

Soykan, F. 2002. Kırsal Turizmin Sosyo Ekonomik Etkileri ve Türkiye. Türkiye Dağları I. Ulusal Sempozyumu (25-27 Haziran 2002), Orman Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Orman Bakanlığı Yayın No: 183, Ankara.

Soykan, F., 2003. Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, Ege Coğrafya Dergisi, 12 1-11, İzmir.

Uçar M., Çeken H., Ökten Ş., 2010. "Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma: Fethiye Örneği", Detay Yayıncılık, 1. Baskı, 22-28, Ankara.

Woodruff, J. 1997. Oregon Agri Tourism (Agritourism Benefits Agriculture in San Diego County) [http// www.sfc. Ucdavis.edu/agritourism/agritourSD.html](http://www.sfc.ucdavis.edu/agritourism/agritourSD.html).

Yılmaz, G. Ö. Ve Gürol, N. K., 2012. Balıkesir İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (23): 23-32.